

ПРО ПЕРЕСЕЛЕННЯ СЕЛА СОЛОШИНОГО

Переселення, переселенець – ці слова на добре десятиліття ввійшли в лексикон солошан. Ця подія – потрясіння, докорінні зміни в житті селян. Змінилось оточення, сусіди, рідня, місцевість, умови проживання, природа. Усе те, до чого звикла людина, проживаючи на одному місці. А як почувалися люди, які виїхали із села, із насидженого місця?! Люди, які придбали хати в дальніх степових селах і хуторах? Або ті, хто опинився далеко за межами області, де інша природа, інша ментальність населення. У зв'язку з переселенням і будівництвом осель на новому місці всі солошани водночас стали будівельниками. Рідня переселенців, яка проживала в містах, активно долучалася допомагати в будівництві. Навезти глини, зробити заміс, розпиляти ліс на пилорамі, викопати рівчак під фундамент або навантажити каміння. Усе це була тяжка праця, яка потребувала людських рук. Навіть вибілити стіни помешкання зсередини і ззовні потребувало сили і вміння.

До фундаменту майбутньої хати завозили глину 15-17 грузовиків по дві з половиною тонни кожен, копали і вантажили вручну 7-10 чоловіків. Завозили соломі кілька причепами. Потім виставляли форму – опалубку. На цій роботі були задіяні професійні будівельники – Федоров Віталій Іванович, Довбня Микола Семенович, Гармаш Іван Єфремович, Діжа Іван Панасович. Транспорт здебільшого – віз, пара коней або волів. Для виливання-витоптування стін потрібні були не менше 50 людей та велика кількість води. Воду на будівництво возили з Дейнежанського озера цистерною, установленою на вантажівці, або бензовозом. Качали воду в ємності за допомогою мотопомпи. На витоптуванні стін у формах були задіяні переважно жінки. Найактивніші й енергійні ставали в чотирьох «вуглах» (кутах) – це були найвідповідальніші частини майбутньої хати. На «вугол» будівлі, орієнтований на схід сонця, високо до опалубки господарі в'язали вишитий український рушник.

Жінка, яка топтала цей «вугол», забирила собі рушник у кінці роботи. Серед жінок, які активно працювали на виливанні хат, було навіть суперництво за «красний вугол». Говорун Катерина Кузьмівна,

Указівник на в'їзді в с. Солошине

Бабич Галина Йосипівна, Загребельна Ніна Охтизівна – це одні з найкращих робітниць. Чоловіки колотили водяно-глиняний розчин у ямах, викопаних заздалегідь; подавали соломі та заливали відрами у форми розчин, підіймали опалубку, коли вона була заповнена матеріалом та утрамбована. Десь на третьому підйомі опалубки господарі давали працівникам снідати: пироги з капустою, картоплею чи яблуками та по кухліві узвару або ржанки. Більшість молодих жінок чи дівчат працювали на фермах у колгоспі, тому в обідню пору їх везли на доїння корів, після чого вони повертались, і робота на будівництві продовжувалася.

Під час роботи обов'язково співали. Бували дні, коли люди працювали на трьох-чотирьох хатах, і кожна толока старалася гучніше заспівати. «Ой, чий то кінь стоїть» лунало на одному майданчику, «Цвіте терен» – на другому, «За туманом нічого не видно» – на третьому. Пісня «За туманом нічого не видно» була символічна тим, що за роботою люди не бачили просвітку. Робота в колгоспі, робота на будівництві, на грядці, заготівля сіна, домашнє господарство й діти, яким, мабуть, зовсім мало батьки приділяли уваги... Тож, коли на стінах в опалубку працювали разом двадцять-двадцять п'ять жінок, вони обов'язково співали «За туманом...», виливаючи з душі смуток і печалі.

У кожній новозбудованій хаті наявні ковані виробу, дверні навіси, заціпки, гачки, рогачі та кочерги. Усе це виготовляли сільські ковалі – Говорун

Яким Федотович, Діжа Григорій Семенович, Задорожній Іван Михайлович. Сільські теслярі-столяри – Діжа Іван Панасович, Овчаренко Тимофій Іванович, Дудка Гаврило Махтейович, Проскура Микола Семенович. Були також і заїжджі: Фанта Михайло Федорович один із них, він залишився в Солошиному навічно. Вони виготовляли віконні рами, віконниці, двері, настеляли дерев'яну підлогу. Зробити якісне опалення могли Фьодоров Віталій Іванович та Бараненко Іван Никонівч.

Одночасно із селянами переносилося на нове місце й колективне господарство «Перше травня». Це також була тяжка, клопітка робота як для керівництва, так і для простих колгоспників. На новому місці будувалося тваринницьке містечко (ферми). Частина тваринницьких ферм і комори ще кілька років залишалися у старому селі, що створювало незручності для працівників.

Переселялися не тільки живі, а й мертві. Так, на початку 1960-х рр. у старому Солошиному працювала бригада

Приміщення загальноосвітньої школи в с. Солошиному

«гробокочачів», підпорядкованих якійсь державній установі. Вони викопували останки померлих на кладовищах, що підлягли затопленню Дніпродзержинським водосховищем. Безіменні останки склали у великі ящики, переливали вапном і хоронили на новім кладовищі у загальній могилі. Рідні померлих, хто бажав перепоховати особисто, забирали останки, оброблені вапном, у власний ящик чи труну. Бригада гробокочачів проживала на квартирі в Литвиненка Василя Юхимовича (на Жилівці). Для перевезення майна та будматеріалів переселенцям у районному центрі селі Кишеньки була створена державна автоколона. Відповідаль-

ним від районного виконавчого комітету за переселення був призначений Кочан Михайло Степанович, у Солошиному ж – Горохівський Прокіп Васильович.

Я схиляюся перед земляками-односельцями. Вони, долаючи неймовірні труднощі, проявили себе як патріоти, зберегли історичну назву села

Солошиного. Не покинули своєї малої батьківщини, збудували «на рівнім місці» нове гарне село. Тяжку, самовіддану працю земляків може оцінити тільки та людина, яка пережила всі випробування переселення.

13.11.2015 р.